

Pirmas skyrius

ŠIRYT MAN ĮTEIKĖ skyrybų dokumentus. Diena prasidėjo nekaip. Nors ir žinojau, kad turiu juos gauti, tą akimirką, kai dokumentai atsidūrė mano rankose, pasijutau išmuštas iš vėžių. Nes jų įteikimas reiškė: tai pabaigos pradžia.

Gyvenu nedideliame name. Jis stovi prie kelio netoli Edžkombo, Meino valstijoje. Namukas gana kuklus: du miegamieji, darbo kambarys, svetainė, sujungta su virtuve, baltos tinkuotos sienos, medinės beicuotų lentų grindys. Namą nusipirkau prieš metus, kai truputį praturtėjau. Neseniai mirė tėvas. Kai sustojo širdis, jis jau buvo bankrutavęs, bet turėjo gyvybės draudimą nuo tada, kai dar dirbo kompanijoje. Gyvybės draudimo išmoka – trys šimtai tūkstančių dolerių. Esu vienturtis ir vienintelis likęs gyvas šeimoje – mama pasimirė anksčiau už tėtį, – taigi ir vienintelis išmokos gavėjas. Mudu su tėvu nebuvom artimi. Kas savaitę susiskambindavome ir pasikalbėdavome telefonu. Kartą per metus trims dienoms važiuodavau pas jį į namelį Arizonoje. Siūsdavau jam naujas išleistas savo kelionių knygas. O šiaip daugiau jokių ryšių nepalaikėm, tarp mudviejų tvyrojo seniai išišaknijęs drovumas, trukdantis bendrauti laisvai ir draugiškai. Kai vienas parskridau į Finiksą organizuoti tėvo laidotuvių ir tvarkyti jo namo dokumentų, su manim susisiekė vietos juristas. Sakė surašęs tėvo testamentą ir paklausė, ar žinau, kad iš draudimo kompanijos „Mutual Omaha“ turiu gauti nemažą išmoką.

– Betgi tėvas daug metų vos sudūrė galą su galu, – pasakiau tam teisininkui. – Kodėl jis neinvestavo draudimo pinigų ir negyveno iš procentų?

– Geras klausimas, – atsiliepė teisininkas. – Aš ir pats jam tą siūliau. Bet senukas buvo išdidus ir užsispyręs.

– Nesiginčysiu, – tariau. – Kartą bandžiau nusiųsti jam pinigų, nors ir pats ne kažin kiek turėjau. Jis gražino man čekį.

– Kelis syk mačiau su jūsų tėvuku ir jis man vis gyrėsi turįs sūnų – garsų rašytoją.

– Nesu aš jau toks garsus.

– Betgi *rašote* knygas. Jis labai didžiavosi jūsų laimėjimais.

– Man tai naujiena, – prisipažinau tramdydamas ašaras. Tėvas niekada nekalbėjo apie mano kūrybą.

– Senoji karta... Jiems sunku žodžiais išreikšti savo jausmus, – pasakė teisininkas. – Tačiau akivaizdu, kad jis norėjo palikti jums ką nors apčiuopiamo. Tad po kelių savaitių laukite trijų šimtų tūkstančių dolerių išmokos.

Kitą dieną parsukridau namo į Rytinę pakrantę. Tačiau, užuot grįžęs į savo namus Keimbridže, kur gyvenom su žmona, Logano oro uoste išsinuomojau automobilį ir nuvažiauvau šiaurės kryptimi. Buvo vėlus vakaras. Įsukau į 95-ą magistralę, einančią tarp valstijų, ir nudūmiau keliu. Po trijų valandų jau lėkiau pirmuoju greitkeliu per Meiną. Pravažiavęs Viskaseto miestelį, tiltu kirtau Šipskoto upę ir sustojau prie motelio. Buvo sausio vidury. Gyvsidabrio stulpelis rodė gerokai žemiau nulio. Neseniai iškritęs sniegas visa aplinkui užklojęs balta marška. Motelyje buvau vienintelis klientas.

– Kokie reikalai atginė jus čionai vidury žiemos? – paklausė administratorius.

– Pats nežinau, – atsakiau.

Neužmigau visą naktį, išgėriau bene penktadalį viskio iš butelio, kurį buvau įsimitęs į kelioninį krepšį. Brėkstant vėl sėdau į išsinuomotą automobilį ir leidausi į kelią. Patraukiau į rytus. Švilpiau siauru dviejų juostų asfaltuotu keliu, kalvos šlaitu žemyn darančiu didelį vingį. O už to vingio atsivėrė įstabus vaizdas. Prieš akis plytėjo užšalusio žalsvai melsvo vandens platybės; milžiniška į žemyną išispraudusi įlanka, apjuosta apšarmojusių miškų, apgaubta virš ledinio paviršiaus tvyrančio tiršto rūko. Sustabdžiau automobilį ir

išlipau. Pūtė smarkus šiaurės vėjas. Šaltis gnaibė veidą ir akis, bet vis tiek prisiverčiau nusileisti iki vandens. Blyški saulė bandė apšviesti bundantį pasaulį. Jos šviesa buvo tokia silpna, kad visa įlanka skendėjo ūke, nežemiškai žavi ir kartu baugi. Nors spaudė baisus šaltis, negalėjau atitraukti akių nuo šito stulbinamai žavaus gamtovaizdžio. Tik stiprus vėjo gūsis privertė nosisukti.

Ir tada pamačiau namelį.

Jis buvo nutūpęs nedideliame žemės sklype šiek tiek virš įlankos. Paprastas vieno aukšto statinys, apkaltas baltomis nusklembtomis lentelėmis. Įvažį į kiemą tuščia. Languose tamsu. Užtat prie namelio pamačiau lentelę su užrašu „Parduodama“. Išsiėmęs užrašų knygelę užsirašiau Viskaseto nekilnojamojo turto agento, parduodančio šį objektą, pavardę ir telefono numerį. Norėjau prieiti arčiau, bet šaltis parginė į automobilį. Nuvažiavau ieškoti užkandinės, kurioje galėčiau papusryčiauti. Radau ją miestelio pakrašty, o pagrindinėje gatvėje – ir nekilnojamojo turto agento kontorą. Po pusvalandžio nuo tada, kai peržengiau agento kabineto slenkstį, mudu atvažiavo-me prie namelio.

– Turiu jus įspėti, kad namukas labai kuklus, – pasakė agentas. – Bet sienos gana tvirtos. Ir, žinoma, prie pat vandens. Tačiau jums pasisekė, nes parduodamas su žemės sklypu. Skelbimas kabo šešiolika mėnesių, tad jį parduodanti šeima tikisi padoringos sumos.

Agentas neklydo. Namelis buvo visai ne kaimiškas. Apšiltintas. Ačiū tėvukui, kaina – du šimtai dvidešimt tūkstančių – man buvo įkandama. Iškart sumokėjau šimtą aštuoniasdešimt penkis tūkstančius. Iki pietų sandoris buvo įvykdytas. O kitą rytą, nekilnojamojo turto agentui patarpininkavus, susitikau su vietos statybų rangovu ir tas mielai sutiko suremontuoti namelį už mano pasiūlytus šešiasdešimt tūkstančių dolerių. Pavakarę pagaliau paskambinau namo ir atsakiau į daugybę žmonos Dženos klausimų, tarp jų – kodėl išsisas tris paras buvau nepasiekiamas telefonu.

– Ogi todėl, kad grįždamas iš tėvo laidotuvių nusipirkau namą.

Stojo ilga tylą. Dabar suprantu, kad tą akimirką išvedžiau ją iš kantrybės.

– Prisipažink, kad čia pokštas, – pasakė ji man.

Ne, ne pokštas, o rimtas reikalas, ir dar su gilia potekste. Džena tą suprato. Aš irgi suvokiau, kad pranešus apie tokį impulsyvų pirkinį mudviejų santykiai nepataisomai pašlis.

Bet vis tiek įsigijau namuką. O tai savo ruožtu turėjo reikšti, kad aš kaip tik šito ir troškau.

Tačiau mūsų santykiai galutinai pašlijo tik po aštuonių mėnesių. Santuoka, ypač jei tęsiasi du dešimtmečius, retai baigiasi ryžtingu kirčiu. Tai tarsi mirtina liga, kai turi pereiti visas jos stadijas: pyktį, neigimą, maldavimus, dar didesnį pyktį, neigimą... Tačiau toje „kelionėje“ mes taip ir nepasiekėme susitaikymo etapo. Tad vieną rugpjūčio savaitgalį renovuotame namelyje Džena staiga pareiškė, kad jos galva, mūsų santuokai atėjo galas. Sėdo į autobusą ir išvažiavo.

Be kirčio, tik su...

Prislopintu liūdesiu.

Namelyje gyvenau visą vasarą, į namus Keimbridže grįžau tik kartą, kai ji buvo išvykusi savaitgaliui, susikroviau savo žemiškąją mantą (knygas, užrašus ir kelis drabužius) ir vėl patraukiau į šiaurę.

Be kirčio, tik su...

Bėgo mėnesiai. Ilgą laiką nekeliavau. Kas mėnesį vienam savaitgaliui į namelį atvažiuodavo duktė Kandisė. O kas antrą antradienį (pasirinktina) aš per pusvalandį nuvažiuodavau iki jos koledžo Brunsvike ir abu eidavom vakarieniauti. Susitikę kalbėdavomės apie paskaitas, draugus ir mano rašomą knygą. Apie mamą užsimindavome retai.

Vieną vakarą, po Kalėdų, ji manęs paklausė:

– Kaip laikaisi, tėti? Gerai?

– Neblogai, – atsakiau puikiai suvokdamas, kad slapukauju.

– Tau reikėtų susirasti draugę.

– Lengva pasakyti. Pamėgink ką rasti Meino dykynėje. Be to, noriu užbaigti knygą.

- Mama sako, kad tau svarbiausia – knygos.
- Tu jai pritari?
- Ir taip, ir ne. Tavęs dažnai nebūdavo namie. Bet kai grįždavai, būdavo gera.
- O kaip dabar?
- Labai gera, – atsakė ji ir spustelėjo man ranką. – Bet man nepatinka, kad esi vienišas.
- Tokia rašytojo dalia, – atsakiau. – Visados vienas, visados susimąstęs, artimiesiems sunku tave tokį pakęsti. Ir negali jų kaltinti, tiesa?
- Mama kartą minėjo, kad tu jos nemylėjai, kad tavo širdis priklausė kitai.
- Atsargiai pažvelgiau į dukrą.
- Iki tavo mamos daug visko buvo, – tariau. – Bet aš ją mylėjau.
- Ne visada.
- Šeimoje visko pasitaiko. Ypač kai esi vedęs du dešimtmečius.
- Mylėjai, nors tavo širdis priklausė kitai?
- Daug klausinėji.
- Nes tu išsisukinėji, tėti.
- Praeities nepakeisi.
- Vis tiek nenori atsakyti į mano klausimą, taip?
- Nusišypsojau mielai dukrytei ir pasiūliau dar po taurę vyno.
- Turiu klausimą iš vokiečių kalbos.
- Klok.
- Vakar vokiečių paskaitoje vertėme Liuterį.
- Kas jūsų dėstytojas? Sadistas?
- Ne, vokietis. Taigi versdama Liuterio aforizmus aptikau vieną labai tinkamą...
- Kam tinkamą?
- Konkrečiai – niekam. Tiesiog nežinau, ar gerai išverčiau.
- Manai, galiu tau padėti?
- Tu puikiai kalbi vokiškai, tėti. *Du sprichst die Sprache.**

---

* Tu kalbi ta kalba (vok).

- Tik po kelių taurių vyno.
- Kuklumas – ne dorybė, tėti.
- Tai kokia ten ta Liuterio citata?
- *Wie bald „nicht jetzt“ „nie“ wird.*

Nė nemirktelėjęs išverčiau:

- Kaip greitai „ne dabar“ virsta „niekada“.
- Puiki citata, – pagyrė Kandisė.
- Kaip ir visuose aforizmuose, joje slypi gili tiesa. Kodėl ji šovė tau į galvą?

– Nes įtariu, kad esu ta „ne dabar“.

– Kodėl taip manai?

– Nes nemoku gyventi šia akimirka, nesijaučiu laiminga turėdama tai, ką turiu.

– Ar nesi per griežta sau?

– Tikrai ne. Nes žinau, kad ir tu taip jautiesi.

Wie bald „nicht jetzt“ „nie“ wird?

– Akimirka... – pasakiau taip, tarsi tarčiau šį žodį pirmą kartą. – Smarkiai pervertinamas dalykas.

– Betgi daugiau mes nieko neturime, tiesa? Šis vakaras, šitas mūsų pokalbis, šita akimirka. Kas dar?

– Praeitis.

– Žinojau, kad taip pasakysi. Nes tai – tavo manija. Ją gali pajusti visose tavo knygoose. Kodėl praeitis, tėti?

– Ji informuoja dabartį.

Ir tu niekada negali nuo jos atsiplėšti, lygiai kaip negali susitaikyti su tuo, kas tavo gyvenime amžina. Pasvarstykime: galbūt mūsų santuoka pradėjo byrėti prieš dešimtmetį, o pirmieji baigiamojo etapo ženklai pasirodė tą praėjusių metų sausio dieną, kai nusipirkau namuką Meine? Bet mūsų santuokos mirtį aiškiai suvokiau tik kitą rytą po vakarienės su Kandise, kai ankstyvą metą išgirdau beldžiant į duris.

Keletas mano pažįstamų kaimynų puikiai žino, kad nesu anks-tyvas paukštis. Tokių žmonių šitame Meino užkampyje daugiau

nerasi; visi kiti keliasi valanda iki aušros, ir devinta valanda ryto jiems jau vidudienis.

O aš iškeliu koją iš namų tik įdienojus. Esu naktinėtojas. Paprastai pradedu rašyti po dešimtos vakaro ir dirbu iki trijų nakties, tada išlenkiu taurelę kitą viskio, pažiūriu kokį seną filmą ar paskaitau ir apie penktą ryto griūnu į lovą. Pradėjęs rašyti, šitaip gyvenu jau dvidešimt septynerius metus. Mūsų bendro gyvenimo pradžioje žmonai tai labai patiko, bet paskui ji smarkiai manimi nusivylė. „Tiek daug keliauji, o grįžęs ištisai naktinėji, mudu nebeturim nieko bendro“, – nuolat skundėsi ji. Atsakydavau: „Prisipažįstu, kaltas.“ Dabar, kai įkopiau į šeštą dešimtį, vampyriškas gyvenimo būdas manęs nebežavi; aušrą pasitinku labai retai ir tik tomis naktimis, kai pagauna įkvėpimas ir užsisėdžiu prie knygos iki paryčių.

Tačiau šį ankstų sausio rytą mane iš lovos išvertė garsus valdininkiškas beldimas į duris tuo metu, kai dangų nudažė pirmieji nedrąsūs kylančios žiemos saulės spinduliai. Trumpą svaigulio akimirksnį pasidingojo beprotiški kafiški vaizdiniai: kažkokios priešiškos valstybės jėgos nori suimti mane už pramanytus nusikaltimus. Bet pabudęs greitai atsitokėjau. Dirstelėjęs į laikrodį ant spintelės prie lovos pamačiau, kad dar tik pusė aštuonių. Beldimas nepaliaujamai stiprėjo. Lauke tikrai kažkas stovi prie slenksčio ir beldžia.

Išlipęs iš lovos stvėriau chalata ir nušlepsėjau prie durų. Atidaręs pamačiau drūtą vyruką, apsigobusį skranda su gobtuvu, su megzta kepure ant galvos. Viena ranka už nugaros. Vyras sušalęs ir nepatenkintas.

– Pagaliau atsiradot, – prabilo. Jam prasižiojus, iš burnos kamuoliais ėmė virsti sušalęs oras.

– Atsiprašau, nesupratau.

– Tomas Nesbitas?

– Taip...

Staiga jis ištraukė iš už nugaros ranką. Joje buvo didelis rudas vokas. Lyg koks Viktorijos laikų mokytojas, liniuote tramdantis nepaklusnius mokinius, vyrukas plojo voku man per delną.

– Laiškas įteiktas, pone Nesbitai, – pasakė. Apsisuko ir nuėjo į savo automobilį.

Kelias minutes stovėjau prie atlapotų durų nejausdamas šalčio. Spoksojau į didžiulį voką su valdiškos įstaigos rekvizitais ir bandžiau suvokti, kas įvyko. Sugrubus pirštams galiausiai grįžau į vidų. Virtuvėje atsisėdau prie stalo ir atplėšiau voką. Jame buvo iš Masačusetso valstijos atsiųsti skyrybų dokumentai. Mano, Tomo Aldeno Nesbito, vardas ir pavardė šalia mano žmonos Dženos Rodžers-Staford pavardės. Ji įvardyta kaip ieškovė, padavusi ištuokos prašymą. O aš – atsakovas. Nespėjęs daugiau nieko perskaityti, pastūmiau dokumentą per stalą. Atsidusau. Žinojau, kad taip atsitiks. Tačiau įsivaizduoti dokumentą ir gauti spausdintą – du skirtingi dalykai. Skyrybos, nors ir tikėtinos, – didžiulė asmeninė nesėkmė. Netektis, kai kartu pragyventą dvidešimt metų, neapsakomai didelė. Ir štai...

Šis dokumentas. Galutinis verdiktas.

Argi galima atsisakyti to, kas anksčiau mums buvo svarbiausia?

Štai į kokį klausimą turėjau atsakyti ši sausio rytą. Rankose laikiau popierių, tvirtinantį, kad mūsų santuoka nutraukiama, o galvoje kirbėjo klausimas: ar mes galėtume – ar aš galėčiau – rasti kelią iš šito tamsaus miško?

Mama kartą minėjo, kad tu jos niekada nemylėjai, kad tavo širdis priklausė kitai.

Tai nėra taip paprasta. Aišku, šitaip gyvenimo vingius traktuoja istorikas, tačiau atsikratyti mus slegiančių nekintamų dalykų labai sunku.

„Kam tada ieškoti atsakymų, jei tai vis tiek nieko nepakeis? – tariau sau žvelgdamas į skyrybų dokumentus ant stalo. – Elkis taip, kaip visada, kai gyvenimas ima slėgti pečius. Bėk.“

Taigi, kol kavinuke virė kava, aš sėdau prie telefono. Paskambinau į Bostoną savo advokatei; ji man patarė pasirašyti prašymą ir nusiųsti jai. Ir paskubomis pridūrė: napanikuok. Skambutis į mažą viešbutuką už penkių valandų kelio į šiaurę: ar jie turės laisvą kambarį visai

savaitei? Išgirdęs, kad turės, pranešiau atvyksias apie šeštą vakaro. Per valandą nusiprausiau, nusiskutau ir susikroviau lagaminą. Čiupau nešiojamąjį kompiuterį, lygumų slides ir viską susikroviau į džipą. Paskambinęs dukrai į mobilųjį, palikau jai balso pašto žinutę, kad septynias dienas manęs nebus, bet būtinai susitiksime vakarienės antradienį po dviejų savaitių. Užrakinau namelį. Pasižiūrėjau į laikrodį. Lygiai devynios. Man sėdant į automobilį ėmė snigti. Po kelių minučių prasidėjo pūga. Bet aš vis tiek išriedėjau į kelią ir neskubėdamas įsukau į pirmą greitkelį. Žvilgtelėjau į užpakalinio vaizdo veidrodėlį: mano namelio nebebuvo matyti. Nedideli meteorologiniai pokyčiai – ir visa, kas buvo stabilu ir nepajudinama, per kelias akimirkas tiesiog išnyko, pradingo baltoje erdvėje.

Snigo dideliais kašniais. Pasukau į pietus ir Viskasete stabtelėjau prie pašto. Išsiuntęs pasirašytus dokumentus, vėl sėdau į automobilį ir nuvažiavau į vakarus. Dabar matomumas buvo nulinis, ir aš slinkau vėžlio greičiu. Gal nuspjauti, susirasti kur nebrangų motelį ir palaukti, kol pūga liausis? Tačiau pasijutau apimtas tos bjaurios užsispyrėlio būsenos, kuri mane užvaldo, kai nebegaliu rašyti: *pasistenk, ir įveiksi...*

Kelyje, kol atvykau į vietą, užgaišau ilgiau nei šešias valandas. Įsukęs į motelio automobilių aikštelę Kvebeke, net pats nusistebėjau, kokio velnio čia atsitrenkiau.

Buvau taip išsvargintas dienos įvykių, kad dešimtą griuvau į lovą. Išmiegojau iki aušros. Atsibudau suglumęs, bet paskui apėmė pyktis. Ir vėl nauja diena, nauja kova su nepakeliamu skausmu. Po pusryčių apsilikau tinkamus drabužius ir nuriedėjau šiaurės kryptimi, palei Šv. Lauryno upę, į slidinėjimo centrą, kuriame kartą lankėmės su Džena. Lauke buvo dešimt laipsnių šalčio, bent jau taip rodė termometras automobilyje. Sustojau ir išlipau iš džipo. Spaudė toks šaltis, kad net kūnas stingo. Atsidaręs bagažinę išsiėmiau slides, lazdas ir nuėjau prie trasos. Pasidėjau slides. Tyliai spragtelėjo batų apkaustai. Iš karto nušliuočiau į tankų mišką, kur driekėsi slidininkų išvažinėta

trasa. Šaltis buvo toks stiprus, kad sugrubo pirštai. Nebegalėjau suminti lazdu. Tačiau vis tiek šliuožiau didindamas greitį. Krosinis slidinėjimas – ištvermės išbandymas. Ypač žemoje temperatūroje. Kai nepalijamai iriantis į priekį kūnas pagaliau išyla, nepakeliama tampa priimtina. Toks procesas tęsėsi bene pusvalandį. Kūnui palapsniui šylant, vienas po kito atsileido ir sustingę pirštai. Įveikęs tris mylias, aš pagaliau sušilau ir susitelkęs vienodu ritmu – *pasispirt, šliuožt, pasispirt, šliuožt*, – nieko nematydamas čiuožiau pirmyn.

Ūmai trasa staigiai suktelėjo į šoną, ir aš pasijutau lekiąs žemyn svaiginamai stačios kalvos šlaitu. *Štai kas atsitinka, kai pasirenki juodąją trasą.* Laimė, galvoje kaipmat įsijungė slidinėjimo įgūdžių mygtukas, aš kilstelėjau kairę slidę, nuleidau ant suplūkto sniego ir smailu galu pasukau į kitą slidę. Paprastai tokiu judesiu sulėtinamas greitis ir lengviau įveikiami trasos nelygumai, bet ši trasa buvo tokia išalusi, tokia slidi dėl anksčiau šliuožusiųjų įdėtų pastangų, kad man tiesiog nepavyko pristabdyti. Bandžiau stabdyti lazdomis. Nieko. Ir tada slidė netikėtai vėl grįžo į provėžą, aš pakėliau lazdas ir nurūkau apačion. Lėčiau stulbinamu greičiu, be jokios logikos ir nuovokos, kas manęs laukia pakeliui. Kelias akimirkas jaučiau laisvojo kritimo žavesį, užmiršęs atsargumą, užmiršęs viską skriejau pirmyn...

Tiesiai į medį.

Jis išniro prieš pat nosį, didžiulis kamienas neišvengiamai artėjo. Sunkio jėga kreipė mane į patį centrą. Niekas nebesulaikys ir aš nulėksiu užmarštį. Šimtąją sekundės dalį netgi apsidžiaugiau... bet staiga prieš akis šmėstelėjo dukters veidas ir perskrodė mintis: *jai teks sielotis iki pat gyvenimo pabaigos.* Tą akimirką suveikė racionalūs instinktai, ir aš vengdamas susidūrimo mečiau į šoną. Parkritęs ant sniego, čiuožiau dar kelias dešimtis metrų. O sniegas – ne pagalvė. Tai suledėjusi tundros marška. Kairiu šonu, paskui galva trenkiausi į kietą kaip cementas žemę, akyse aptemo ir...

Pajutau, kaip kažkas prie manęs pasilenkė, patikrino pulsą ir kažką greitakalbe pasakė prancūziškai į telefoną. Visa kita regėjau neryškiai,

lyg pro miglą. Sąmonė irgi buvo pritemusi, tik jaučiau, kad visur skauda. Vėl trumpam išsijungiau, o atsitokėjau keliamas ant neštuvų, paskui mane paguldė ant greitaeigių slidžių, pririšo diržais ir...

Mane vežė kalnuota vietove. Vėl atgavęs sąmonę, pasukau galvą. Pamačiau, kad esu tempiamas sniegaegio. Bet veikia smegenys vėl išsijungė, ir aš...

Guliu lovoje. Kažkokioje patalpoje. Kieti balti patalai, gelsvos sienos, valdiškoms įstaigoms būdingos plytelėmis iškljuotos lubos. Kilstelėjęs galvą išvydau kūną apraizgiusių vamzdelių ir laidelių tinklą. Supykino, ėmiau žiaukčioti. Pribėgo seselė. Stvėrusi basoną prikišo prie burnos, ir aš išsivėmiau. Išspaudęs viską, kas nereikalinga, pravirkau.

Seselė apkabino mane ir tarė:

– Džiaukitės, kad... likot gyvas.

Po dešimties minučių atėjo gydytojas. Pasakė, kad tik per plauką išvengiau mirties. Išniro petys, bet kol gulėjau be sąmonės, jį „grąžino į vietą“. Kairė šlaunis ir krūtinės ląsta buvo nusėtos išpūdingų kraujosruvų. O dėl galvos... buvo atliktas magnetinio rezonanso tyrimas, bet nieko blogo nepastebėta.

– Stipriai apsidaužėte. Sukrėstos smegenys. Bet galva labai kieta, didelių sužalojimų nepatyrėte.

Gaila, kad širdis nėra tokia kieta.

Netrukus supratau atsidūręs Kvebeko ligoninėje. Teks čia praleisti dar dvi paras, nes dėl išnirusio peties man paskirtas fizioterapijos kursas, be to, turiu būti gydytojų stebimas, ar neatsiras „nenumatytų neurologinių komplikacijų“. Fizinės terapijos gydytoja, į viską su ironija žiūrinti moteriškė iš Ganos, pasakė, jog turėčiau dėkoti dieviškoms jėgoms, kad man taip pasisekė.

– Galėjo baigtis daug blogiau. Bet atsipirkot keliais nubrozdinimais. Turbūt kažkas jus saugo.

– Kas tas „kažkas“ galėtų būti?

– Gal Dievas? Arba kokia nežemiška jėga. O gal... gal tiesiog jūs pats? Jums iš paskos čiuožė kitas slidininkas, jis ir iškvietė pagalbą.

Vyras minėjo matęs jus skriejančią nuo kalno taip, tarsi nerūpėtų, užsimušit ar ne. Paskutinę akimirką šastelėjęt į šalį ir išvengėt medžio. Pats išsigelbėjote. O tai neabejotinai reiškia, kad norėjot likti gyvas. Sveikinu. Jūs nežuvote.

Likęs gyvas nesijaučiau nei laimingas, nei patenkintas. Tačiau sėdėdamas siauroje lignoninės lovoje ir žvelgdamas į raupuotas lubų plyteles kelis syk pamėginau prisiminti tą akimirką, kai griuvau į sniegą. Iki tol buvau pakerėtas įstabaus kritimo žemyn, džiaugiausi momentine galimybe atsikratyti širdį užgulusių bėdų.

Bet paskui...

Pats save išgelbėjau. Atsipirkau keliais nubrozdinimais, išnirusiu petimi ir sutrenkta galva.

Po dviejų lignonėje praleistų parų jau galėjau nusigauti iki taksi, grįžti į slidinėjimo aikštelę ir vėl sėsti į ten paliktą džipą. Nors ranka buvo įtvare, smarkiai nudiegdavo kiekvieną kart stipriau suktelėjus vairą, kai vingiuotu keliu važiauvau į Meiną. Šiaip jau visą ilgą kelią įveikiau be nuotykių.

„Jūs gali apimti depresija, – pasakė fizinės terapijos gydytoja per mūsų paskutinį užsiėmimą. – Po tokių įvykių dažnam taip nutinka. Argi galite save kaltinti? Juk nusprendėte gyventi.“

Į Viskasetą atvažiauvau jau sutemus. Dar spėjau iš pašto pasiimti man priklausančią korespondenciją. Dėžutėn buvo įmestas lapelis, informuojantis, kad pas paštininką paliktas didelis siuntinys. Keldamas jį, iš skausmo krūptelėjau, ir paštininkas Džimas tai pamatęs paklausė:

- Užsigavot?
- Ir dar kaip.
- Nelaimingas atsitikimas?
- Panašiai.

Tas man paduotas siuntinys – tikriau, didelė dėžė – atkeliavo iš Niujorko, iš mano leidėjų. Pasielgiau kvailai pasikišdamas jį po pažastimi, vėl krūptelėjau iš skausmo – sužeistas petys perspėjo daugiau taip nesielgti.

Man pasirašant gavus siuntinį, Džimas tarė:

– Jei rytoj prastai jausitės ir negalėsite nuvažiuoti į parduotuvę, paskambinkit man ir padiktuokit, ko nupirkti. Aš jums viską pristatysiu.

Gyvendamas Meine turi daug privalumų, tačiau didžiausias privalumas – kad čia visi gerbia žmogaus privatumą, bet prireikus atskuba į pagalbą.

– Na, gal pats kaip nors įstengsiu nustumti vežimėlį prie daržovių lentynų, – atsakiau. – Bet ačiū, kad pasisiūlėte.

– Ar ten, dėžėj, jūsų nauja knyga?

– Jei taip, tai kažkas kitas turėjo ją užbaigti.

– Aišku...

Sėdau į automobilį ir nuvažiavau į namelį. Sausio mėnesio tamsa visai sugadino nuotaiką. Fizioterapeutė kalbėjo tiesą: išvengęs mirties, dar labiau užsisklendi savyje, dar giliau panyri į aplink tvyrančią melancholiją. Iširusi santuoka prilygsta mirčiai – gyvai mirčiai, nes žmogus, su kuriuo nebegyveni, tebejaučia ir kažkur tebevaikšto, tik puikiai apsieina be tavęs.

„Mano – mūsų – atžvilgiu tu visada buvai dvilypis“, – ne kartą priekaištavo Džena, mūsų santuokai besugriūvant. Kaip jai paaiškinti, kad esu dvilypis *visais* atžvilgiais, išskyrus mūsų nuostabią dukterį? Jei negali susitaikyti su savimi, kaip gali taikytis prie kitų?

Namelyje buvo tamsu ir šalta. Atsinešiau iš automobilio dėžę ir padėjau virtuvėje ant stalo. Įjungęs termostatą, padidinau iki aukščiausios padalos. Prikrovęs malkų užkūriau ketaus krosnelę, riogsančią svetainės kampe. Įsipyliau viskio. Laukdamas, kol visi trys objektai ims skleisti šilumą, permečiau akimis pluoštelį iš pašto parsiųztų laiškų ir žurnalų. Paskui ėmiausi siuntinio. Žirklēmis perkirpau lipnią juostelę, kuria jis buvo apvyniotas. Nukėlęs dangtį išvydau redaktorės asistentės Zojos laišką, gulintį ant didelio storo voko. Paėmęs tą voką pamačiau ranka brūkštelėtą užrašą, Vokietijos pašto antspaudą ir kelis pašto ženklus. Kairiame kampe – siuntėjo pavar-

dė: Dusman. Netekau žado. Tai – jos pavardė. Ir adresas: Jablonskio gatvė 48, Prenclauer Bergo rajonas, Berlynas. Ar čia jos adresas?..

Jos...

Petros...

Petros Dusman.

Paėmiau Zojos laišką.

„Šitą gavom prieš kelias dienas su prašymu persiūsti. Nenorėjau atplėšti, pagalvojau, gal asmeniška. Jei kas neaiškaus ar keisto, iš karto praneškit. Aiškinsimės.

Tikiuosi, naujoji knyga rašosi puikiai? Nekantraujam ją perskaityti. Linkėjimai...“

Jei kas neaiškaus ar keisto...

Ne, tai tik praeitis. Praeitis, kurią jau seniai norėjau palaidoti. Bet štai ji vėl atgijo ir sugrįžusi drumsčia mano jau ir taip neramią dabartį.

Wie bald „nicht jetzt“ „nie“ wird.

Kaip greitai „ne dabar“ virsta „niekada“.

Kol negauni siuntinio... o tada viskas, ką daug metų stengeisi pamiršti, su trenksmu vėl tave užgriūva.

Kada praeitis nebebus vaiduokliškas šešėlių tunelis?

Tada, kai išmoksime su ja susitaikyti.